

Antaget KF 070201

ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKT PROGRAM

FÖR

**LEKEBERGS KOMMUN
2007-2010**

Missbruk av alkohol och narkotika är ett växande samhällsproblem. Det är en starkt bidragande orsak till fysiska och psykiska sjukdomar, trafikolyckor, ökad kriminalitet m m. Många sjukdomar kan förebyggas om man aldrig börjar röka eller snusa eller bruka alkohol och narkotika.

Lekebergs kommuns folkhälsoplan

Inledning

Lekebergs kommuns alkohol- och narkotikapolitiska program strävar efter att förbättra folkhälsan genom att motarbeta skadligt bruk av alkohol samt allt bruk av narkotika.

Målet är att skapa goda uppväxtvillkor för barn och ungdomar och goda livsvillkor för vuxna.

Det gemensamma programmet ska fungera som en förstärkning av de redan befintliga programmen och de förebyggande insatserna som bedrivs i kommunerna.

En förutsättning för att programmet ska få önskad effekt är att det bygger på tvärspektoriell samverkan mellan de aktörer, som finns uppräknade i bilaga 1 (genomförandeplanen)

Det alkohol- och narkotikapolitiska programmet ska ligga till grund för olika konkreta insatser i kommunen.

Bakgrund

Alkoholutvecklingen

Alkoholkonsumtionen är ett globalt problem. Världshälsoorganisationen (WHO) anser att alkohol är den femte största globala riskfaktorn för sjukdom. I den industrialiserade världen är det den tredje största risken för ohälsa.

I Sverige ökar alkoholkonsumtionen. Den totala alkoholkonsumtionen under år 2004 beräknades uppgå till 10,4 liter ren alkohol per person som är 15 år och äldre. Det är en ökning på 33 procent sedan 1995. Alkoholkonsumtionen är mycket ojämnt fördelad. Den tiondel som dricker mest svarar för ungefär hälften av den totala konsumtionen och endast 30 procent dricker mer än genomsnittet. Den högsta konsumtionen finns i åldersgruppen 20-25 årsåldern. Männen dricker dubbelt så mycket som kvinnorna. Därigenom får människors alkoholkonsumtion både fler och svårare sociala konsekvenser jämfört med kvinnornas i form av olycksfall, våldsbrott och trafikolyckor som medför skador och dödsfall. Särskilt oroande är den kraftigt ökade alkoholkonsumtionen bland ungdomar. En stor majoritet ungdomar dricker alkohol regelbundet. Den genomsnittliga åldern för alkoholdebut (när man första gången dricker alkohol) är 13-14 år.

Studier visar att förebyggande insatser riktade till föräldrar med barn i åldern mellan 0-7 år är särskilt verksamma.

De senaste åren har en rad förändringar ägt rum i vår omvärld, vilket medför stora utmaningar för den svenska alkoholpolitiken. Alkoholskatten har sänkts kraftigt i våra grannländer och den 1 januari 2004 slopades i praktiken alla införselregler av alkohol för eget bruk. Den 1 maj 2004 blev de baltiska länderna och Polen EU-medlemmar, länder där alkoholpriserna är betydligt lägre än de svenska.

Narkotikautvecklingen

Idag är narkotikan lättare än någonsin att få tag på och detta till prisnivåer som under de senaste femton åren har sjunkit kraftigt. Vid en europeisk jämförelse är det relativt sett färre svenska ungdomar som använder narkotika än många andra länder, men andelen unga i landet som någon gång prövat har ökat oroväckande sedan det låga nivåerna i slutet av 1980-talet. De senaste årens skol- och mönstringsundersökningar visar dock åter på en minskad narkotikaerfarenhet bland skolelever och mönstrande. Även om minskningen innebär ett trendbrott är det ännu för tidigt att avgöra om det rör sig om en bestående förändring.

Övergripande mål

Begränsa utbudet av alkohol samt eliminera utbudet av narkotika
Påverka attityder och beteenden hos befolkningen i kommunen
Fortlöpande utveckla tillsynen

Målgrupp

Kommuninvånarna med särskild inriktning på barn och ungdom

Aktörer

Arbetet med att uppnå de övergripande målen är en angelägenhet för kommunens samtliga nämnder och förvaltningar. Kommunen skall också samverka med landsting, övriga myndigheter, föreningar, företag samt enskilda.

Områden att prioritera

- Familjer
- Skola och barnomsorg
- Ungdomars fritid
- Rådgivning, vård och behandling
- Tillgänglighetsbegränsning

Familj

Alla barn och ungdomar har rätt till en drogfri uppväxtmiljö

Det finns starka samband mellan föräldrars attityder till och bruk av alkohol och deras barns alkoholvanor. Ju tidigare alkoholdebut desto större risk för ett missbruk senare i livet. Därför är det av största vikt att kommunerna är behjälpliga i att stötta och engagera föräldrar i förebyggande insatser

Delmål:

Skjuta upp ungdomarnas alkoholdebut

Åtgärder:

Erbjuda föräldrar samtal kring ungdomar, tobak, alkohol, narkotika och övriga droger

Skola

Personal inom skolan har, vid sidan av föräldrarna en viktig roll i arbetet att påverka barn och ungdomars attityder till alkohol och andra droger. Skolan har en mycket viktig roll i det drogförebyggande arbetet.

För att skapa en trygghet för personalen och en tydlighet gentemot elever och föräldrar om att skolan tar problematiken kring droger på allvar, är en väl genomarbetad alkohol- och narkotika policy ett bra verktyg. Att förebygga missbruk är det självklara målet med en policy, men trots detta finns det ungdomar som experimenterar med alkohol och narkotika. De bör upptäckas så tidigt som möjligt och insatser bör sättas in direkt. För detta behövs en bra handlingsplan.

En viktig del i det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet är att engagera ungdomarna själva. Ungdomarna bör lära sig att det är naturligt att hjälpa varandra i att avstå från alkohol, narkotika och övriga droger. En viktig faktor är att skapa utrymme för diskussion i skolan om dessa frågor.

Åtgärder:

- Väl genomarbetad tobak, alkohol- och narkotikapolicy samt handlingsplan
- Utbildning av personal inom skola och barnomsorg kring drogfrågor och det förebyggande arbetets effekter
- Kamratstödsutbildning för elever
- Livskunskap på samtliga skolor från förskola t o m gymnasiet

Ungdomarnas fritid

En stimulerande och meningsfull fritid är en av de bästa skyddsfaktorerna. Det åligger kommunen att arbeta för att skapa tobak-, alkohol- och narkotikafria aktiviteter och miljöer för våra ungdomar.

Fritidsgårdsverksamheterna i kommunen är platser där tillfälle finns för positivt umgänge samt stödjande och stimulerande ungdomsaktiviteter. Stor tillgång på sunda vuxna i fritidsverksamheter ökar ungdomarnas möjlighet att skapa attityder i rätt riktning, där tobak, alkohol, narkotika och andra droger inte förekommer.

Åtgärder:

- All ungdomsverksamhet i kommunala sammanhang och i föreningar ska vara drogfri
- Kartläggning av ungdomars fritidsaktiviteter
- Utbildning och vidareutbildning av fritidsledare i tobak, alkohol- och narkotikafrågor
- Uppsökande fältarbete ska bedrivas i miljöer där ungdomar vistas
- Föräldrar och andra vuxna ska uppmuntras att delta i föräldravandringar

Tillgänglighet

Att begränsa tillgängligheten på alkohol och övriga droger är ett nödvändigt verktyg för att förebygga användningen.

Åtgärder:

- Utbildning av samtliga tillståndsinnehavare
- Provköp av folköl och cider
- Provköp på krogar och restauranger
- Berusningsstudier på krogar, restauranger och på Systembolaget

Uppföljning och redovisning

Se bilaga 2

Referenser

Regeringens proposition 2005/06:30 Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner
Policy för prevention; Statens folkhälsoinstitut, Sven Andreåsson

Tillgänglighetsbegränsning	Insats	Ansvarig	När	Kostnad
Opinionsbildning	Fortsatt gemensam kampanj med övriga kommuner i Småkommunsarbetet	Politiska partier Styr/referensgrupp	Kontinuerligt Under 2010	10000
”0-tolerans”	Regelbundna träffar Föräldrar erbjuds ”Motiverande samtal” vid behov Vuxennärvaro ute kvällar och helger och särskild satsning vid vissa storhelger	Barn- och familjeenheten Polis Nattvandrarföreningen, Kyrkan, föräldrar och andra vuxna	Fortsatt regelbunden kontakt kontinuerligt	
Narkotika /illegal alkohol	Polis fortsätter aktiv spaning mot illegal försäljning och narkotikamissbruk i samarbete med Sydnärke Kontroll av tips Samarbete med polis vid misstänkt narkotikahantering	Polis Restauranger	Kontinuerligt Våren 2010 Kontinuerligt När det är aktuellt	
Ålderskontroll	Provköp av folköl, cider, tobak och ev energidrycker Provköp på restaurang	Alkoholhandläggaren	Kontinuerligt	
Överservering	Restriktivitet med överservering	Restauranger	Enligt lagstiftning	
Restaurangutbildn.	Utbildning av samtliga tillståndshavare	Alkoholhandläggaren	Fortsättning på arbete som redan utförs	
Samverkan med butiker, mackar, systembolag	Utskick av informationsmaterial inför helger Ålderskontroll – leg krav Ingen försäljning till alkohol- eller drogpåverkade Informationskampanjer	Alkoholhandläggare/ kontaktperson Systembolag/butiker/mackar Restauranger	Lucia och skolavslutning Två gånger per år	5 000

Föräldrastöd	Insats	Ansvarig	När	Kostnad
	Rådslag med föräldrar och berörda vuxna i syfte att uppmärksamma och belysa alkohol/narkotikaproblematiken och presentera föräldrastöd	Styr/referensgrupp i samverkan med skolan, polis och Barn- och familjeenheten	Årligen	5 000
	Erbjuda evidensbaserat föräldrastöd enligt önskemål från rådslaget Marknadsföra och organisera föräldrastödsarbetet Information och utbildning i föräldrastödsprogram till skolans personal	Barn- och familjeenheten i samverkan med stödteam, familjecentral och folkhälsopedagog Kontaktperson/folkhälsopedagog	Under 2010 Årligen Kontinuerligt	24 000
	Handlingsplan för drogförebyggande arbete med klienter/familjer Personalutbildning	Barn- och familjeenheten	Under 2010	
	Utbildning av fritids- och föreningsledare i syfte att stödja samarbetet med föräldrar	Kultur och bildning i samverkan med ANT-center, ÖLIF, SISU, BRÅ och Fimpengruppen	Årligen	
	ÖPP	Kontaktperson/folkhälsopedagog/skolans personal	Årligen	
	Information enligt MVC-s handbok	MVC	Vid kontakt med MVC	
	Information enligt BVC-s handbok	BVC	Vid kontakt med BVC	

Övrigt	Insats	Ansvarig	När	Kostnad
	Driva arbetet	Styr/referensgrupp	2010	
	Politiska beslut för begränsning av tobak, alkohol och narkotika samt föräldrastödsprogram	Kommunstyrelse/fullmäktige Berörda nämnder	Under 2010	
Politikerutbildning	Info om tobaks-, alkohol- och drogfrågor Information till politiker	Kommunstyrelse/fullmäktige Kontaktperson/folkhälsopedagog	Årligen Kontinuerligt	
	Utbildning av personal kring drogfrågor och förebyggande arbete	ANT-center, kontaktperson, folkhälsopedagog, FHI, Länsamordnare	Kontinuerligt	
	Utbildnings/studieresa för kontaktpersonen tillsammans med övriga deltagande kommuner	Referensgruppen	2010	6000
	Gemensam konkret droghandlingsplan med genomförandedel anpassad till verksamheten All kommunal barn- och ungdomsverksamhet är och ska vara fri från tobak, alkohol och övriga droger	Rektorer. Resurs projektets kontaktperson	2010	
	Kamratstödsutbildning för elever	Rektorer	Kontinuerligt	
	Livskunskap från förskolan t o m gymnasiet	Rektorer	Kontinuerligt	
	Råd och stöd	Apoteket	Kontinuerligt	

Arbetslivet	Insats	Ansvarig	När	Kostnad
	Kartlägga riskfaktorer som kommer fram vid undersökningar och provtagningar Extern ordination – behandling/provtagning	Vårdgivare på landstinget/Kvalita	Kontinuerligt Vid behov och planlagda kontroller	
	Utmanas ta fram drogpolicy och erbjuda stöd till personal utifrån behov	Företagare	Under 2010	
	Programpunkt i samtal och utbildningar	Arbetsförmedling/Kraftverket	kontinuerligt	

Bilaga 2**Uppföljning av Lekebergs kommuns Alkohol- och narkotikapolitiska program**

De i bilaga 1 namngivna ansvariga ska årligen senast den 30 september rapportera aktiviteter inom sina områden till styr/referensgruppen.

Adress: Ingegerd Olsson, Lekebergs kommun, Bangatan 7, 716 81 Fjugesta.

Beskriv kortfattat i nedanstående tabell och bifoga eventuellt förklarande material.

OMRÅDE	INSATS	HUR	NÄR	SAMVERKAN

Namn och datum: